



Zorginstituut Nederland

Releasebeleid iStandaarden

Versiebeheer

Versie	Datum	Toelichting
2.0 (#2020031790v4)	1 september 2020	Naamswijziging doorgevoerd Releasebeheer iWmo en iJw opgenomen en algehele revisie op het document
1.0	1 januari 2015	Initiële versie

Inhoud

1 Inleiding	3
1.1 Kader	3
1.2 Samenhang iStandaarden	3
1.3 Leeswijzer	3
2 Proces totstandkoming release	4
2.1 Startpunt van het releaseproces	4
2.2 Voorbereidingsfase	4
2.3 Uitwerkingsfase	4
2.4 Bouwfase	4
2.5 Testfase	4
2.6 Nazorgfase	5
3 Releasesoorten	6
3.1 Impact van een release	6
3.2 Major release	6
3.3 Minor release	6
3.4 Patchrelease	7
4 Planning en producten	8
4.1 Planning releaseproces	8
4.2 Producten	9
5 Partners & Governance	10
5.1 Inleiding	10
5.2 Overlegvormen	10
5.2.1 Stuurgroep iWlz	10
5.2.2 Stuurgroep i-Sociaal Domein (iWmo/iJw)	10
5.2.3 Klankbordgroep	10
5.2.4 Referentiegroep	11
5.2.5 Softwareleveranciers overleg	12

1 Inleiding

1.1 Kader

Zorginstituut Nederland (ZIN) is de bij wet aangewezen beheerder voor de informatiestandaarden die de uitvoering van respectievelijk de Wlz, Wmo en jeugdwet faciliteren.

Daarnaast ontwikkelt ZIN ook de informatiestandaard voor het PGB-instrument in de Wlz. Deze familie van informatiestandaarden wordt aangeduid met de naam "iStandaarden" en omvat:

- de iWlz
- de iWmo
- de iJw
- de iPgb
- de iEb

Voor het beheer van de iStandaarden voert ZIN een vaste reeks van werkzaamheden uit die samen het *releaseproces* vormen. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd in samenwerking en afstemming met alle relevante partners per iStandaard waarbij de samenwerkingsafspraken vooraf voor ieder partij transparant zijn vastgelegd.

Het proces van de werkzaamheden levert een standaard pakket aan producten en diensten op en wordt uitgevoerd volgens een vooraf bekende planning.

De definitie van een release luidt:

"Een nieuwe versie van een informatiestandaard die wordt uitgebracht en geïmplementeerd in het betreffende domein."

De releases worden in fasen voorbereid, uitgewerkt en geïmplementeerd. Al deze fasen vallen binnen de scope van het releaseproces en zijn daarmee onderdeel van het releasebeleid dat in dit document wordt beschreven. Dit document **Releasebeleid iStandaarden** heeft tot doel het generieke releaseproces voor alle iStandaarden kenbaar te maken en uit te voeren.

1.2 Samenhang iStandaarden

Alle iStandaarden worden volgens het hier beschreven releasebeleid ontwikkeld en geïmplementeerd. Tijdens de (door)ontwikkeling van nieuwe releases wordt de samenhang tussen alle iStandaarden gemonitord en zo veel als mogelijk is, op elkaar afgestemd. Gegevens en elementen worden, daar waar de uitvoeringsprocessen het toelaten, op een zelfde manier gebruikt. Het streven is om basisgegevens bij elke partij correct en zo uniform mogelijk te registreren, ongeacht het wettelijke domein.

Integraliteit komt nadrukkelijk tot uiting in het ontwikkelproces van alle releases. Daarin wordt vanuit het primaire proces gekeken naar de diverse domeinen en informatiestromen daarin.

1.3 Leeswijzer

Dit document geeft informatie over de wijze waarop Zorginstituut Nederland het releasebeleid op de iStandaarden uitvoert.

Hoofdstuk 2 geeft informatie over het proces dat gevolgd wordt bij de totstandkoming van een nieuwe release.

Hoofdstuk 3 geeft informatie over de verschillende releasesoorten die uitgebracht worden.

Hoofdstuk 4 geeft informatie over de releaseplanning en de producten die hierbij horen.

Hoofdstuk 5 geeft informatie over de partijen in de governance structuur en de overlegvormen die worden gebruikt bij het releasebeleid en beheer van de iStandaarden.

2 Proces totstandkoming release

2.1 Startpunt van het releaseproces

Alle releases van iStandaarden komen tot stand volgens een vooraf vastgesteld proces. Voordat het releaseproces van een iStandaard wordt opgestart wordt er een kader opgesteld in de vorm van een zogenaamde *kadernotitie*. Dit kader bepaalt de uitgangspunten waarbinnen de release wordt ontwikkeld. Als input voor de Kadernotitie gelden:

- Wijzigingen in wet- en regelgeving & beleidswijzigingen van VWS en alle andere regelstellende organen in een individueel domein (waaronder bijvoorbeeld andere ministeries en de VNG). Bevindingen Servicedesk iStandaarden
- Wijzigingsverzoeken afkomstig van ketenpartijen (al dan niet vooraf uitgewerkt door werkgroepen)
- Doorontwikkel-agenda iStandaarden
- Correctief onderhoud

Na akkoord op de kadernotitie door de betreffende stuurgroep, wordt het releaseproces in gang gezet. Dit releaseproces kent standaard vijf fasen die ieder specifieke resultaten en producten opleveren, deze worden in de volgende paragrafen toegelicht.

2.2 Voorbereidingsfase

Tijdens deze fase worden wijzigingsverzoeken onderzocht op functionele- en technische impact. Dit gebeurt tijdens zogenaamde referentiegroep-bijeenkomsten¹. Dit proces wordt samen met (een vertegenwoordiging van) alle ketenpartijen doorlopen. Voor het bepalen van de technische impact worden softwareleveranciers betrokken bij dit proces. Uiteindelijk komt een advies tot stand over de functionele inhoud van een nieuwe release. De impact van de release bepaalt de soort van de release. De verschillende releasesoorten worden toegelicht in hoofdstuk 3.

2.3 Uitwerkingsfase

Tijdens deze fase wordt de functionele inhoud uitgewerkt in technische specificaties en functionele documenten. Samen met (een vertegenwoordiging van) alle ketenpartijen wordt een advies voor de migratiestrategie ontwikkeld. De technische specificaties worden besproken met ketenpartijen en softwareleveranciers.

2.4 Bouwfase

Tijdens deze fase worden de specificaties gebruikt door softwareleveranciers om de softwaresystemen van gebruikers van het iStandaarden-berichtenverkeer aan te passen op de nieuwe release. Ter ondersteuning bij deze bouwfase worden door Zorginstituut Nederland ondersteunende modules beschikbaar gesteld. Deze kunnen de softwareleveranciers gebruiken om hun producten mee te ontwikkelen en controleren op de juiste invulling. Deze fase duurt minimaal 3 maanden bij een reguliere, jaarlijkse release.

2.5 Testfase

Tijdens deze fase kunnen softwareleveranciers hun aangepaste software testen en een kwaliteitsborging behalen (Groene Vink), indien deze wordt uitgeschreven en beschikbaar wordt gesteld door het Zorginstituut.

Daarnaast wordt door het Zorginstituut een draaiboek opgesteld voor de migratie van de huidige release naar de volgende release (waarvan het ontwikkelingsproces nu loopt). Deze fase duurt minimaal 3 maanden bij een reguliere, jaarlijkse release.

¹ Referentiegroep: overlegvorm met vertegenwoordiging van ketenpartijen en stakeholders waarin inhoud nieuwe release wordt besproken en uitgewerkt. Zie paragraaf 5.2.4

2.6 Nazorgfase

Tijdens en na de implementatie van de nieuwe release vindt er ondersteuning plaats vanuit Zorginstituut Nederland. Monitoring vindt plaats op de wijze waarop de migratie heeft plaatsgevonden, en of gebruikers probleemloos de nieuwe iStandaard in gebruik hebben genomen.

Samen met ketenpartijen wordt de migratie en ingebruikname van de nieuwe versie van een iStandaard geëvalueerd. De uitkomsten worden gebruikt voor verbetering van de volgende migratie.

3 Releasesoorten

3.1 Impact van een release

Alle releases van iStandaarden komen tot stand volgens een vastgesteld proces. Releases kunnen van verschillende orde en omvang zijn. Hierin zijn drie typen releases te onderscheiden: major-, minor- en patchreleases.

Zorginstituut Nederland verwerkt de noodzakelijke en gewenste wijzigingen per iStandaard zoveel mogelijk in één reguliere jaarlijkse release. Reguliere jaarlijkse releases worden meestal geïmplementeerd op 1 januari (iWlz) of 1 april (iWmo/iJw). De implementatiedatum is ook afhankelijk van aanpassingen in wet- en regelgeving die vaak op de eerste dag van het nieuwe jaar ingaan. Er kan voor gekozen worden om de implementatiedatum aan te passen. Hierbij geldt dat afstemming met ketenpartijen en opdrachtgever voorwaardelijk is. Reguliere releases worden afhankelijk van hun omvang en impact geclassificeerd als major of minor.

Het besluit van de soort release wordt genomen door een per domein ingestelde stuurgroep (zie paragraaf 5.2.1 en 5.2.2) op basis van het advies dat wordt uitgebracht door het Zorginstituut.

3.2 Major release

Een major release kenmerkt zich door de grote impact op de software en processen van ketenpartijen. Het betreft bijvoorbeeld wijzigingen op basis van nieuwe of gewijzigde ontwerprichtlijnen, het toevoegen of verwijderen van gegevensstromen (berichten) vanwege gewijzigde functionaliteit van de standaard of wijzigingen in de techniek waarop de gegevensuitwisseling gebaseerd is.

Bij een major release krijgt de iStandaard een volledig nieuw hoofdversienummer, bijvoorbeeld van 1.0 naar 2.0.

Bij de implementatie van een major release kan het gewenst zijn om een eigen, afwijkende releaseplanning op te stellen die niet het gebruikelijke implementatiemoment van 1 januari of 1 april volgt. In afstemming met de ketenpartijen wordt dan een afwijkend migratieplan opgesteld door het Zorginstituut om de juiste implementatie te borgen. Deze afwijkende releaseplanning wordt afgestemd met ketenpartijen en ter goedkeuring voorgelegd aan de stuurgroep.

3.3 Minor release

Een minor release kenmerkt zich door een beperkte impact op de software en processen van ketenpartijen. Mogelijke wijzigingen zijn het toevoegen, wijzigen of verwijderen van elementen in berichtensets, codelijsten, regels en datatypen. Implementatiedatum wordt meestal gesteld op 1 januari (iWlz) of 1 april (iWmo/iJw).

Bij een minor release krijgt de iStandaard een nieuw opvolgend versienummer, maar verandert het hoofdversienummer niet, bijvoorbeeld van 1.0 naar 1.1.

3.4 Patchrelease

Naast een reguliere release kan er ook een zogenaamde revisierelease plaatsvinden: een patchrelease. Deze release is een herziening van een lopende release en vindt plaats binnen de looptijd van een reguliere jaarlijkse release-cyclus. Een patchrelease komt voort uit beleidswijzigingen of foutoplossingen die niet kunnen wachten tot de eerstvolgende reguliere jaarlijkse release. Patchreleases kenmerken zich door minimale of afwezige impact op de software en processen. Dit betreft bijvoorbeeld een aanpassing van een codelijst.

Patchreleases kunnen op vier momenten in het jaar plaatsvinden. Dit is bij voorkeur op de eerste dag van een nieuwe kwartaal, namelijk:

- 1 januari
- 1 april
- 1 juli
- 1 oktober

Wanneer een patchrevisierelease plaatsvindt wordt er een nieuw opvolgend subversienummer toegekend, bijvoorbeeld van 1.0 naar 1.0.1.

4 Planning en producten

Tijdens een releaseproces wordt door het Zorginstituut een set aan vaste producten opgeleverd. Een aantal producten zijn randvoorwaardelijk voor de uitvoering van het releaseproces (mijlpalen) en een aantal producten worden ter beschikking gesteld om de ketenpartijen te ondersteunen bij de implementatie van nieuwe releases.

4.1 Planning releaseproces

Bij een regulier relesetraject wordt onderstaande planning gehanteerd door het Zorginstituut. (uitgaande van implementatiedatum van 1 januari):

* *Afhankelijk van de inhoud van een release kunnen deze datums afwijken. Afwijking van datums worden vastgesteld in de stuurgroep.*

** *Datums 1 april of 1 juli worden ook als implementatiedatums gebruikt. In de meeste gevallen worden dezelfde termijnen in acht genomen*

Periode Datum	Fase	Inhoud werkzaamheden
1 ^e kwartaal <i>(uiterlijke datum: fase kan al in najaar van voorgaand jaar starten)</i>	Vorbereidingsfase <i>Minimale duur: 3 maanden</i>	Functionele wijzigingsverzoeken worden onderzocht en besproken met ketenpartijen. Functionele en technische impact wordt onderzocht.
1 april	Vorbereidingsfase	Vaststellen functionele inhoud (hoofdpijnen) release door stuurgroep
2 ^e kwartaal <i>(fase kan eerder gestart worden en gelijk lopen met voorbereidingsfase)</i>	Uitwerkingsfase <i>Minimale duur: 3 maanden</i>	Technische impact wordt verder bepaald en besproken met ketenpartijen en softwareleveranciers. Functionele impact wordt vastgelegd.
1 ^e week juni	Uitwerkingsfase	Publicatie concept specificaties
1 ^e week juli	Uitwerkingsfase	Publicatie definitieve specificaties
3 ^e kwartaal <i>(uiterlijke datum: fase kan eerder gestart worden)</i>	Bouwfase <i>Minimale duur: 3 maanden</i>	Softwareleveranciers passen software aan op nieuwe specificaties
4 ^e kwartaal	Testfase <i>Kan gestart worden tijdens bouwfase</i>	Testen software door ketenpartijen/softwareleveranciers
1 januari <i>(datum implementatie kan afwijken van datum ingebruikname door bv verplichte feestdagen)</i>	Implementatie	Implementatie nieuwe release

4.2 Producten

Nr.	Fase	Resultaat/product
1	Vorbereidingsfase	Kadernota release *
2	Vorbereidingsfase	Advies release *
3	Uitwerkingsfase	Totaaloverzicht wijzigingsverzoeken / RFC's
4	Uitwerkingsfase	Specificaties iStandaarden *
5	Uitwerkingsfase	Tekstuele samenvatting van functionele veranderingen
6	Uitwerkingsfase	Mutatieoverzicht met alle wijzigingen t.o.v. vorige release
7	Uitwerkingsfase	Implementatie strategie *
8	Bouwfase	Validatiemodule/service
9	Bouwfase	Voorbeeldberichten en casuïstiek
10	Testfase	Testvoorziening iStandaarden
11	Testfase	Groene Vink module (optioneel)
12	Testfase	Landelijk draaiboek migratie *
13	Testfase	Conversiedocument

*NB. Producten die randvoorwaardelijk zijn voor de uitvoering van het releaseproces worden met een * aangegeven*

5 Partners & Governance

5.1 Inleiding

Bij de uitvoering van het releasebeleid worden, zowel op bestuurlijk niveau als op uitvoerend niveau, alle stakeholders betrokken. Overleg vindt plaats bij de totstandkoming van een jaarlijkse release en bij het uitvoeren van het algemene beheer van de iStandaarden.

5.2 Overlegvormen

Zorginstituut Nederland organiseert verschillende overlegvormen waarin de input van een release wordt (voor)besproken. De deelnemers van deze overlegvormen zijn een klankbord in zowel de voorbereiding als de uitwerking van een nieuwe release. De besluitvorming per domein vindt plaats in een stuurgroep waarin alle ketenpartners uit het betreffende domein deelnemen.

5.2.1 Stuurgroep iWlz

Voor iWlz komt de *Stuurgroep iWlz* maandelijks bijeen om de actuele stand van zaken te bespreken. De deelnemers in de stuurgroep zijn op de hoogte van de actualiteit van zowel wet- en regelgeving als de processen in de praktijk. Zorginstituut Nederland is organisator en voorzitter van de stuurgroep iWlz. Het Zorginstituut doet voorstellen op basis waarvan de stuurgroep de koers van de standaard bepaalt. Na afloop van de referentiegroepen presenteert het Zorginstituut het advies voor de functionele inhoud van een nieuwe release waarop de stuurgroep al dan niet een akkoord kan geven. Ook maakt de stuurgroep iWlz keuzes over de ontwikkeling van de nieuwe release van iWlz.

De stuurgroep iWlz volgt het releaseproces op hoofdlijnen en beslist waar nodig over zaken die de voortgang in de weg staan – dit op aanbeveling van het Zorginstituut.

De stuurgroep iWlz bestaat uit:

- Zorginstituut Nederland (voorzitter)
- Ministerie van VWS
- Zorgverzekeraars Nederland
- CIZ
- CAK
- Brancheorganisaties van Wlz-zorgaanbieders
- NZA

5.2.2 Stuurgroep i-Sociaal Domein (iWmo/iJw)

Voor iWmo en iJw komt de *Stuurgroep i-Sociaal Domein* vier keer per jaar bij elkaar. In deze stuurgroep worden onderwerpen in het kader van het gehele proces 'van contract naar controle' besproken. De stuurgroep-leden zijn op hoofdlijnen betrokken bij de nieuwe releases. Na afloop van de referentiegroepen presenteert het Zorginstituut het advies voor de functionele inhoud van een nieuwe release waarop de stuurgroep al dan niet een akkoord kan geven. De stuurgroep i-Sociaal Domein bestaat uit een afvaardiging van:

- Gemeenten
- Zorgaanbieders
- Ministerie van VWS
- Brancheorganisaties van aanbieders
- Ketenbureau
- VNG

5.2.3 Klankbordgroep

De klankbordgroep heeft (per iStandaard) als doel het gebruik van die standaard (huidige release) te bespreken en analyseren. Knelpunten kunnen aanleiding geven voor aanpassingen in de lopende release, maar ook inspiratie zijn voor aanpassingen richting een nieuwe release. De klankbordgroep is adviserend richting het Zorginstituut. De klankbordgroep is een besloten groep, deelnemers die lid zijn van deze klankbordgroep hebben mandaat vanuit hun organisatie om aanbevelingen te doen.

De afvaardiging in de klankbordgroep is een gewogen samenstelling van alle ketenpartijen die deelnemen aan het berichtenverkeer. De leden hebben expertise van het berichtenverkeer en de bedrijfsprocessen en weten die met elkaar te verbinden. Deelname vraagt commitment en een kennisniveau van iStandaarden.

In de klankbordgroep iWlz zijn de deelnemende organisaties:

- Zorgkantoren
- Zorgaanbieders
- CIZ
- CAK

In de klankbordgroep iWmo/iJw zijn de deelnemende organisaties:

- Gemeenten
- Zorgaanbieders
- CAK
- Ketenbureau
- VECOZO
- Vektis
- Inlichtingenbureau

5.2.4 Referentiegroep

Referentiegroepen komen bijeen om de inhoud van een nieuwe release te bespreken. Uitgangspunt hierbij is de kadernota die door de desbetreffende stuurgroep wordt vastgesteld. De referentiegroepen hebben een adviserend karakter. Wijzigingsverzoeken voor de nieuwe release worden uitgebreid besproken en nader uitgewerkt met als resultaat een duidelijke businesscase op basis waarvan een advies kan worden afgegeven voor opname in een release. Referentiegroepen vinden ruim voor het opstellen van de specificaties plaats. Referentiegroepen zijn voor iedereen toegankelijk; er is een open inschrijving. Zorginstituut Nederland bewaakt dat de totale deelnemergroep een goede afspiegeling van de keten is. Wel worden er door het Zorginstituut eisen gesteld aan de deelnemers. Zo dienen de deelnemers te beschikken over voldoende kennis van de gegevensuitwisseling en hebben zij mandaat vanuit hun organisatie om mee te praten over aanpassingen in functionele en technische processen.

De referentiegroep analyseert wijzigingsverzoeken vanuit zowel functioneel als technisch oogpunt.

Met een eerste focus op de primaire processen komen de deelnemers bijeen om de wensen verder uit te diepen waardoor de nieuwe release inhoudelijk wordt vormgegeven. De referentiegroep bestaat uit deelnemers die wijzigingsverzoeken zowel vanuit functioneel als technisch perspectief beoordelen en uitwerken.

De referentiegroep is een opschaling van de maandelijkse klankbordgroep, aangevuld met een aantal andere partijen.

Deelnemers van de referentiegroepen zijn (afhankelijk van het domein) onder andere:

- Zorgkantoren / Gemeenten
- Zorgaanbieders
- CIZ
- CAK
- Brancheorganisaties van (zorg-) aanbieders
- VWS / Ketenbureau / VNG
- Vertegenwoordiging vanuit OIZ
- Softwareleveranciers
- NZa
- Vektis
- Infrastructuur partijen

In het geval van zeer grote wijzigingen kan het zijn dat er werkgroepen worden georganiseerd die vooraf thema's uitdiepen. Deelnemers van deze werkgroepen zijn afhankelijk van het thema en domein. Deze werkgroepen kunnen door Zorginstituut Nederland worden georganiseerd of door de opdrachtgevers, waarbij het Zorginstituut aansluit.

5.2.5 Softwareleveranciers overleg

In samenwerking met het Ketenbureau organiseert Zorginstituut Nederland regelmatig een landelijk softwareleverancieroverleg (SLO) voor alle iStandaarden.

Met het SLO beogen we de communicatie naar softwareleveranciers binnen het domein zorg en ondersteuning en het werken met iStandaarden te bundelen.

Het SLO richt zich op softwareleveranciers van ketenpartijen met een softwarepakket dat iWlz, iWmo, iJw of iPgb ondersteunt. Daarnaast zijn vertegenwoordigers uitgenodigd van VECOZO, het Inlichtingenbureau, Vektis, Zorgverzekeraars Nederland, Ketenbureau i-Sociaal domein en brancheorganisaties van de zorgaanbieders.